

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра початкової і спеціальної освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістра»

на тему «Мовленнєвий розвиток дітей молодшого шкільного віку засобами
казкотерапії»

Виконала: здобувачка вищої освіти
групи М 022-с

Денної форми навчання

Спеціальність: 016.01 Спеціальна
освіта. Логопедія

Огнева Юлія Юріївна

Керівник: д-р наук, професор

Шевченко Юлія Михайлівна

Рецензент: Житнік Т.С.

ЗМІСТ

ВСТУП	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КАЗКОТЕРАПІЇ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ	Error! Bookmark not defined.
1.1 Сутність казкотерапії	Error! Bookmark not defined.
1.2 Психолого-педагогічні аспекти використання казкотерапії в логопедії	Error! Bookmark not defined.
1.3 Особливості використання казкотерапією з дошкільниками	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ В ЛОГОПЕДІЇ	Error! Bookmark not defined.
2.1 Рівні мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку	Error! Bookmark not defined.
2.2 Модель формування мовленнєвого розвитку з використанням казкотерапії	Error! Bookmark not defined.
2.3 Порівняльний аналіз	Error! Bookmark not defined.
2.4 Розробка загальних рекомендацій, щодо використання казкотерапії в логопедії	Error! Bookmark not defined.
ВИСНОВКИ.....	Error! Bookmark not defined.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	13
ДОДАТКИ.....	Error! Bookmark not defined.

АНОТАЦІЯ

Огнева Юлія Юріївна «Мовленнєвий розвиток дітей молодшого шкільного віку засобами казкотерапії»

Магістерське дослідження спрямоване на вирішення проблеми мовленнєвого розвитку дітей під впливом саме казкотерапії. У роботі узагальнено сутність поняття казкотерапії. Було встановлено, що казкотерапія – метод, який використовує елементи та сюжет казок для корекції та вдосконалення мовлення дітей. Доведено, що казка служить відмінним прикладом для розвитку зв'язного мовлення, навчаючи дітей розцінювати красу художнього слова та знаходити в цьому задоволення. Встановлено основні завдання казкотерапії в логопедії. Виділено елементи казкотерапії, які часто використовують в логопедичній роботі. Розглянуто психолого-педагогічні аспекти використання казкотерапії в логопедії. Досліджено функції казкотерапії в логопедії. Проаналізовано особливості використання казкотерапії з дошкільниками. Основна форма організації занять із застосуванням казкотерапії – групові заняття. Встановлено, що важливим елементом таких занять є дихальна гімнастика, пальчикові ігри, вправи на вимову звуків тощо.

Проведено експериментальну перевірку ефективності використання казкотерапії в логопедії. Для діагностики всі завдання поділені на 9 блоків, відповідно до діагностики мовленнєвого розвитку за методикою І.М. Брушневською, кожне завдання оцінюється від 0 до 3 балів. Відповідно до отриманих результатів, майже за всіма напрямками було підтверджено ефективність використання елементів казкотерапії під час занять.

Розроблено загальні рекомендації, щодо використання казкотерапії в логопедії. Встановлено, що для занять з казкотерапії казки підбираємо різні: народні, авторські, а також спеціально розроблені, психокорекційні казки. Роботу з казкою доречно проводити використовуючи традиційні методи, такі як читання або розповідь казки та обговорення її змісту, створення малюнку,

який найкращим чином передає для дитини важливий епізод з казки, драматизація тощо.

Ключові слова: казкотерапія, діти дошкільного віку, психокорекція, логопедія, казка, групові заняття, мовленнєвий розвиток.

SUMMARY

Ohneva Yulia Yuryivna «The use of fairy-tale therapy can aid in the speech development of children in primary school»

The master's research is aimed at solving the problem of children's speech development under the influence of fairy-tale therapy. The work summarizes the essence of the concept of fairy-tale therapy. It was established that fairy-tale therapy is a method that uses the elements and plot of fairy tales to correct and improve children's speech. It has been proven that a fairy tale serves as an excellent example for the development of coherent speech, teaching children to appreciate the beauty of the artistic word and find pleasure in it. The main tasks of fairy-tale therapy in speech therapy have been established. The elements of fairy-tale therapy, which are often used in speech therapy work, are highlighted. The psychological and pedagogical aspects of the use of fairy-tale therapy in speech therapy are considered. The functions of fairy-tale therapy in speech therapy have been studied. The peculiarities of using fairy-tale therapy with preschoolers are analyzed. The main form of organizing classes with the use of fairy-tale therapy is group classes. It has been established that an important element of such classes is breathing gymnastics, finger games, exercises on pronunciation of sounds, etc.

An experimental verification of the effectiveness of the use of fairy-tale therapy in speech therapy was carried out. For diagnosis, all tasks are divided into 9 blocks. According to Brushnevskaya, each task is evaluated from 0 to 3 points. Based on the results, the effectiveness of using elements of fairy-tale therapy during classes was confirmed in almost all directions.

General recommendations on the use of fairy-tale therapy in speech therapy have been developed. It has been established that for fairy tale therapy classes, we select different fairy tales: folk, author's, as well as specially developed psychocorrective fairy tales. It is appropriate to work with a fairy tale using traditional methods, such as reading or telling a fairy tale and discussing its content,

creating a picture that best conveys an important episode from a fairy tale for a child, dramatization, etc.

Key words: fairy tale therapy, children of preschool age, psychocorrection, speech therapy, fairy tale, group classes, speech development.

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на тему

«Мовленнєвий розвиток дітей молодшого шкільного віку засобами
казкотерапії»

Здобувач вищої освіти: Огнева Юлія Юріївна

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Шевченко Юлія Михайлівна

Актуальність дослідження. Казки є невід'ємною частиною дитинства. Це певною мірою фантастичний світ, що сповнений чудес, таємниць та чаклунства. Саме завдяки казці маленька людина починає вільно мріяти та фантазувати, завдяки чому розвиваються її творчі здібності. За допомогою персонажів казок дитина здобуває навички подолання труднощів, вчиться виходити із складних ситуацій та формує в собі віру в силу добра, любові та справедливості. Процес сприйняття і розуміння казкових текстів важливий для осмислення дитиною оточуючого світу. Цей процес сприяє розвитку мислення та уяви, а також накопиченню життєвого досвіду у дітей. Саме таке бачення лежить в основі казкотерапії. Під казкотерапією розуміється процес пошуку сенсу, розширення знань про навколишню дійсність та систему взаємовідносин у ньому; процес перенесення казкових смислів у реальність.

Казкотерапія сприяє не лише формуванню особистісних якостей у дітей, але також позитивно впливає на розвиток їхнього мовлення. Саме через цей позитивний вплив багато логопедів включають казкотерапію до свого

арсеналу методів у практиці. Мовленнєвий розвиток дитини – одна з актуальних тем дошкільного освіти, оскільки є ключовим фактором для когнітивного розвитку дошкільника, а також багато в чому визначає його готовність до навчання в школі та безпроблемному навчанні надалі.

Казкотерапія дозволяє вчителю-логопеду в опосередкованій для дитини дошкільного віку формі впливати на розвиток мовленнєвих та психічних функцій, таких як увага, пам'ять, мислення, уява. У ігровій формі можна залучати дитину до вивчення нової інформації, розширення словникового запасу. Крім того, слід відзначити, що казка виступає яскравим прикладом плавного та логічного висловлювання, розвиваючи вміння сприймати та використовувати красу художнього мовлення. Застосування казкових творів у поєднанні з їхньою драматизацією та інсценізацією не лише сприяє засвоєнню мовленнєвих навичок, але й реалізовує один із ключових принципів логопедичного впливу — формування мовленнєвих умінь в природних умовах мовленнєвого спілкування.

Такі види діяльності допомагають дітям розвиватись у різних напрямках, однак досить часто такі заняття є недооціненими і тому їх вплив на розвиток дитини є другорядним. Тому надалі доречно проаналізувати вплив саме казкотерапії на мовленнєвий розвиток дітей.

Об'єкт дослідження: діти молодшого шкільного віку в процесі мовленнєвого розвитку.

Предмет дослідження: особливості впливу казкотерапії на мовленнєвий розвиток дітей молодшого шкільного віку.

Мета і завдання дослідження визначити особливості впливу засобів казкотерапії на мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

Серед основних завдань даної роботи, можна виокремити такі:

- проаналізувати сутність казкотерапії;
- розглянути психолого-педагогічні аспекти використання казкотерапії в логопедії;

- проаналізувати особливості використання казкотерапією з дошкільниками;
- здійснити експериментальну перевірку ефективності використання казкотерапії в логопедії;
- розробити загальні рекомендації, щодо використання казкотерапії в логопедії.

Методи дослідження. теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення; а також емпіричні: дослідження, спостереження, бесіда.

Наукова новизна одержаних результатів (за необхідністю); полягає у тому, що вперше на рівні магістерської роботи було здійснено аналіз особливостей казкотерапії та її вплив на мовленнєвий розвиток дітей та застосування у логопедії.

Теоретичне, практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні та розвитку теоретичного підходу до використання казкотерапії з метою покращення мовленнєвого розвитку дітей при застосуванні у логопедії. Практичне значення результатів роботи полягає в тому, що роботу написано в наукових та навчальних цілях.

Матеріали магістерської роботи можуть бути використані при написанні навчальних посібників і підручників, а також під час викладання загальних і спеціальних курсів, тощо.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дослідження обговорювалися на засіданні кафедри початкової і спеціальної освіти та у доповіді на тему «» у Міжнародній міждисциплінарній науково-практичній конференції «Педагогіка мистецтва для збереження і розвитку психічного і фізичного здоров'я та культурного зростання особистості впродовж життя (6 год/0,2 кредиту» 1-2 грудня 2023 року. Розвиток мовленнєвого дихання та сили голосу є складовою корекційно-розвивального розділу з формування мовленнєвих компетентностей дітей з порушеннями мовлення тому темою для доповіді було обрано «Техніки дихальних вправ у корекції мовленнєвого дихання».

Структура та обсяг роботи відображає поставлені перед дослідженням цілі та завдання. Загальний обсяг її становить 74 сторінки. Робота складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків, посилань, списку використаних джерел (всього 74 джерел) та літератури 70 джерел. У роботі вміщено 3 таблиці та 4 графіки.

У *першому розділі* « Теоретичні аспекти казкотерапії для корекції мовленнєвих порушень» представлено сутність казкотерапії та її значення у логопедії; розширено та уточнено психолого-педагогічні аспекти використання казкотерапії в логопедії; висвітлено особливості використання казкотерапією з дошкільниками.

У *другому розділі* «Експериментальна перевірка ефективності використання казкотерапії в логопедії» висвітлено рівні мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку; сформовано модель мовленнєвого розвитку з використанням казкотерапії; проведено порівняльний аналіз отриманих результатів, за рахунок чого доведено наявність позитивних змін для експериментальної групи дітей, у порівнянні із контрольною. Тому застосування казкотерапії під час логопедичних занять є важливим та доречним.

У *третьому розділі* «Розробка загальних рекомендацій, щодо використання казкотерапії в логопедії» висвітлені основні методи та методики роботи та використання казкотерапії в логопедії.

За результатами дослідження сформульовані наступні висновки:

– проаналізовано сутність казкотерапії. Процес освоєння мови супроводжується великою активністю та пізнавальністю дитини. Проаналізовано різні точки зору, щодо ролі казки у даному процесі, адже за допомогою захоплюючих сюжетів казок творчий педагог може ефективно формувати в дитині духовність, любов до природи, гуманність, скромність, доброту, відповідальність та інші цінності. За допомогою аналізу, було встановлено, що казкотерапія – метод, який використовує елементи та сюжет казок для корекції та вдосконалення мовлення дітей. Після проведеного

дослідження доречно розглянути психолого-педагогічні аспекти використання казкотерапії в логопедії.

– розглянуто психолого-педагогічні аспекти використання казкотерапії в логопедії. Завдяки дослідженню було виокремлено психологічні функції казок в логопедії, такі як психологічна підготовка до напружених емоційних ситуацій, символічне редагування фізіологічних та емоційних стресів тощо. Психодіагностична роль казки виявляється у виявленні проблемних ситуацій та випадків, а також в аналізі варіантів поведінки дитини, які можуть мати відображення в її реальному житті.

– проаналізовано особливості використання казкотерапії з дошкільниками. Основна форма організації занять із застосуванням казкотерапії – групові заняття. Особливо групова форма роботи ефективна для дітей замкнених, сором'язливих, які не володіють навичками спілкування тощо. Весь процес роботи з можна умовно поділити на декілька етапів, які й було досліджено. Дуже часто найефективнішою виявляється робота над казкою, яка виникає спонтанно, експромтом та пов'язана в першу чергу з бажанням дітей, тобто казкою, складеною та розказаною самими дітьми. Заняття з елементами казкотерапії спрямовані на комфорт дитини, на її психічну захищеність, потребу в емоційному спілкуванні з педагогом. Важливим елементом таких занять є дихальна гімнастика, пальчикові ігри, вправи на вимову звуків тощо.

– здійснено експериментальну перевірку ефективності використання казкотерапії в логопедії. Процес перевірки був поділений на декілька етапів: I етап – підготовчий. В межах цього етапу розроблялась програма експерименту, II етап – безпосереднє виконання. Всі завдання можна розділити на 9 блоків, відповідно до діагностики мовленнєвого розвитку за методикою І.М. Брушневською, кожне завдання оцінюється від 0 до 3 балів, де 0 – відмова від виконання завдання, а 3 – виконання завдання максимально точно та якісно без додаткової допомоги. Оцінка виконання завдань поділялася на три рівні: достатній рівень, середній рівень та низький рівень.

Для діагностики було обрано 12 дітей старшого дошкільного віку НВК «Катеринослав». Дітей було розділено на дві групи: експериментальну та контрольну. За допомогою проведеного попереднього аналізу, було встановлено, що діти мали однаковий рівень мовленнєвого розвитку перед початком експерименту. Відповідно до отриманих результатів, експериментальна група показала значно кращі результати, порівняно з контрольною. Так майже за всіма напрямками було підтверджено ефективність використання елементів казкотерапії під час занять.

– розроблено загальні рекомендації, щодо використання казкотерапії в логопедії. Для занять з казкотерапії казки підбираємо різні: народні, авторські, а також спеціально розроблені, психокорекційні казки. Роботу з казкою доречно проводити використовуючи традиційні методи, такі як читання або розповідь казки та обговорення її змісту, створення малюнку, який найкращим чином передає для дитини важливий епізод з казки, драматизація тощо.

Магістерська робота виконувалася з вересня 2022 року до грудня 2023 року.

Робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (всього 74) та додатків. Загальний обсяг складає 74 сторінок. Робота містить 3 таблиці, 4 діаграми.

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

Дата перевірки:
15.12.2023 15:42:13 EET

Дата звіту:
15.12.2023 15:59:11 EET

ID перевірки:
1016009807

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100012861

Назва документа: **Огнева (1)**

Кількість сторінок: **55** Кількість слів: **11667** Кількість символів: **90073** Розмір файлу: **136.48 KB** ID файлу: **1015695515**

23.1% Схожість

Найбільша схожість: **6.61%** з Інтернет-джерелом (https://ks.lul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/7/2023/06/ks_97.p...)

19.7% Джерела з Інтернету 579 Сторінка 57

5.31% Джерела з Бібліотеки 43 Сторінка 60

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аніщенко К.О. Актуальні питання корекційно-розвивальної, психолого-педагогічної та реабілітаційної роботи серед осіб з особливими потребами. *Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та фізичної терапії*. 2023. С.8 – 11.
2. Антонова Л., Воронкова Л. Розвиток мовлення: для дітей дошк. віку. Київ : Країна Мрій, 2014. 64 с.
3. Базима Н. Говоримо правильно. Відпрацьовуємо С-Ш. Робочий зошит. Харків : Ранок, 2020. 20 с.
4. Баташева Н. Особливості формування емоційної сфери соціально депривованих дошкільників із затримкою психічного розвитку. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 4. С. 59-66.
5. Бегас Л.Д. Використання театралізованого дійства в роботі з дітьми при заїканні. *Науковий часопис. Корекційна педагогіка*. 2019. Випуск 37. С. 12 – 19
6. Богданова І.П. Корекційний потенціал казкотерапії в процесі формування зв'язного мовлення дітей із системними порушеннями мовлення. URL:
<http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/15580/Корекційний%20потенціал%20казкотерапії%20в%20процесі%20формування%20зв%27язного%20мовлення%20дітей%20із%20системними%20порушеннями%20мовлення.pdf?sequence=2>
7. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Розвиток мовлення дітей четвертого року життя : навч.-метод. посіб. : для використання в закл. дошк. Освіти. Київ : Генеза, 2019. 103 с.
8. Бойчук Ю.Д. Основні педагогічні прийоми, які застосовуються в казкотерапії. *Корекційна педагогіка*. 2020. №26. С. 79 – 86.
9. Бондарчук О.Ю. Психологічні особливості прояву сором'язливості у дітей молодшого дошкільного віку. *Науковий часопис*

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 12: Психологічні науки. Київ, 2020. № 9(54). С. 21–31.

10. Брушневська І.М. Формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. 13.00.03 – корекційна педагогіка. Київ: 2018. 274 с.

11. Бурчик О. В. Групова казкотерапія в особистісно орієнтованому вихованні дітей. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка.* 2015. № 25. С. 203–205.

12. Василевська О., Дворніченко Л. Казкотерапія як засіб психологічної роботи з різними віковими категоріями. *Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки.* 2020. Вип. 6. С. 24–31.

13. Василевська О. І. Особливості розвитку психічного здоров'я молодшого школяра засобами казкотерапії: автореф. дис. ... канд. психол.наук: 19.00.07; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. К., 2015. 20 с.

14. Вознічка-Парузель Б. Г. Мистецтво створення релаксаційних казок. *Острів безпеки у світі небезпеки : на допомогу бібліотерапевту.* Львів, 2012. С. 89–91.

15. Ганжа А.Ю. Дидактичний і корекційний потенціал текстів казок у роботі вчителя. *На допомогу вчителю.* 2022. №97. С. 222 – 234.

16. Гридковець Л. Долаймо труднощі разом з дитиною. Казкотерапія дитячих проблем. Львів : Скриня : Монастир Редemptористів, 2013. 66 с.

17. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчальнометодичний посібник. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. 227 с.

18. Грубій Л.І. Логопедія: методичні традиції і новаторство: науково-допоміжний бібліографічний покажчик. Наукова бібліотека МНУ ім. В.О. Сухомлинського. 2016. 109с.

19. Данилюк І.В. Казкотерапія як метод психологічного впливу на особистість. *Психологічний часопис.* 2019. Т. 5, № 6. С. 161–173.

20. Дрозд Л.В. Види сучасних інноваційних технологій в логопедичній роботі. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. №25. С. 333 – 339.

21. Дубинська О. Казкотерапія як засіб розвитку творчих здібностей дошкільників. *Психолог довкілля*. 2014. № 10. С. 12–13.

22. Єременко Н. Казкотерапія як комплексний метод корекційної роботи з дітьми, що мають розлад спектру аутизму. *Матеріали конференцій МЦНД*. 2023. С.214–219.

23. Загурська С.М. Використання технології арт-терапії в корекційно-виховній роботі. *Удосконалення виховного процесу в закладах освіти як основа соціокультурного зростання дітей та молоді : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Біла Церква, 29 травня 2020 р.). Біла Церква : КНЗ КОР «КОІПОПК», 2020. С.32 – 35.

24. Замелюк М.І. Казкотерапія як інноваційна здоров'язбережувальна технологія у просторі сучасного дошкільного закладу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Педагогічні науки»*. Луцьк, 2017. № 2/35. С. 14–19.

25. Замелюк М.І. Казкотерапія як психологічний метод у роботі з дітьми дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. №63. С. 40 – 44.

26. Замелюк М.І., Міліщук С.О. Арт-педагогіка як засіб розвитку творчої уяви у дітей дошкільного віку. *Молодий вчений*. 2018. № 12.1 (64.1) грудень. С. 50–55.

27. Івашко С.С. Особливості використання арт-терапії в закладах дошкільної освіти. *Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції* (25 травня 2023 р., м. Ніжин), 2023 С. 291 – 293.

28. Казачінер О.С. Казки та казкові історії як інструмент виховання та розвитку дітей. *Наукові перспективи*. №1 (19). 2022. С. 489 – 498.

29. Каменєва-Замараєва Т. В. Маленьким щебетунчикам. *Логопедичні завдання для занять батьків з дітьми (5-6 років)*. Харків : Основа, 2017. 176 с.
30. Кобзева М.І. Інноваційні підходи в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. *Pedagogical sciences multidisciplinary academic notes. theory, methodology and practice*. 2022 С.615 – 624.
31. Коваленко О. М., Ємець А. А. Навчаємо дошкільників переказувати. Харків : Вид. група «Основа», 2018. 272 с.
32. Коляденко С.М. Використання казок В.О. Сухомлинського у процесі казкотерапії. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*. Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 9. С. 80–88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkogpth_2018_9_10
33. Коновалова Л.М. Казкотерапія як засіб корекції мовлення дітей дошкільного віку. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*. 2017. № 11. С.29 – 32.
34. Котова Т. О. Казкотерапія як сучасний метод відновлювально-розвивального впливу на дошкільників. *Логопед*. 2015. № 3. С. 17-20.
35. Куцин Е.К. Казкотерапія в естетичному становленні дитини з вадами мовленнєвого розвитку. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*. 2019. Вип. 2(2). С. 57–60.
36. Лавренова М. В. Казка як ефективний засіб збагачення морального досвіду дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. *Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*. (26 жовтня 2017 р., Мукачєво). С. 75-77.
37. Ленів З. Корекція порушень усного мовлення у дітей старшого дошкільного віку засобами арттерапії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03 / З. Ленів; НПУ ім. М. П. Драгоманова. К., 2010. 21 с.
38. Лисенкова І. Аналіз проблеми розвитку дітей у психолого-педагогічній літературі. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Психологічні науки*. 2018. № 1(9). С. 139-150.

39. Магдисюк Л. І. Казкотерапія в психологічному консультуванні дітей та дорослих: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 152 с.

40. Мацюк З.О. Казкотерапія в системі мовленнєвого розвитку дошкільників. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2016. №3. С. 91 – 101.

41. Назаренко Н.Ю. Застосування методів арт-терапії в логопедичній роботі з дітьми дошкільного віку. URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/vydannya/visnyk_umo/vypuski/1_2021/Назаренко_Н.Ю..pdf

42. Начинов О.В. Корекційні можливості казки та структура заняття з казкотерапії для дітей з алалією. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetana-Naumova-2/publication/363742563_PRINCIPI_TA_PIDHODI_DO_FORMUVANNA_UPR_AVLINSKOI_ZVITNOSTI_TA_SISTEMI_UPRAVLINSKOGO_AUDITU_V_U_MOVAN_ADAPTACII_DO_MSFZ_TA_MSA/links/632c5add70cc936cd329b04d/PRINCIPI-TA-PIDHODI-DO-FORMUVANNA-UPRAVLINSKOI-ZVITNOSTI-TA-SISTEMI-UPRAVLINSKOGO-AUDITU-V-UMOVAN-ADAPTACII-DO-MSFZ-TA-MSA.pdf#page=471

43. Нікітіна Н.П. Казкотерапія як метод подолання дитячих травм, заподіяних війною в Україні. URL: http://www.spilnota.net.ua/data/downloads/file_1693300282.pdf#page=122

44. Одайський С. Інноваційні технології у навчанні та вихованні. *Професійно-технічна освіта*. 2011.№2. С. 26-27.

45. Ольховик А. В., Мордвінова І. В. Використання казкотерапії на уроках з в початковій школі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. 2016. № 136. С. 148-151.

46. Пахомова Н. Г. Використання інноваційних технологій в корекційній роботі з дітьми із особливими освітніми потребами. *Сучасні*

проблеми логопедії та реабілітації: матеріали VII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. 2018. С. 152-156.

47. Підлипна Л. Казка в роботі практичного психолога. *Психолог (Шкільний світ)*. 2014. № 20. С. 43–46

48. Пінчук Ю.В. Корекція зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення засобами казкотерапії. *Педагогіка*. 2022. №3. С. 322 – 330.

49. Полевікова О., Гаврилюк Т. Використання елементів арт-терапевтичних технік у мовленнєвій роботі зі здобувачами дошкільної освіти. *The 11 th International scientific and practical conference «Modern directions of scientific research development»*(April 20-22, 2022) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. P. 221.

50. Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція. Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponentadoshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>

51. Садова І. Казкотерапія – сучасний метод роботи з дітьми, які мають особливі потреби. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 11. С. 293–298. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2015_11_43

52. Серeda І. В., Збишко Є. А. Використання технології арт-терапії в корекційно-виховній роботі. *Інноваційна педагогіка : Науковий журнал*, випуск 10, том 1. Одеса, 2019. С. 63–66.

53. Серeda І.В. Казкотерапія в роботі корекційного педагога з дітьми з особливими освітніми потребами. *Інклюзивне навчання*. 2021. №1 (88). С. 87 – 96.

54. Симан Є. Розвиток комунікативних здібностей у дітей дошкільного віку з заїканням шляхом використання казкотерапії. URL: <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/02/zbirnik-2020-1.pdf#page=85>

55. Смовська Л. К. Науково-теоретичні засади проблеми порушення читання. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації : матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. Суми : ФОП Цьома С. П., 2019. 196 с.
56. Соботович Є. Ф. Концепція стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку. *Дефектологія*. 2002. № 1. С 2-7.
57. Солодухов В. Л. Значення казки в процесі навчання і виховання молодших школярів. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. 2019. № 51. С. 200-210.
58. Ставицька О.Г. Технології казкотерапії у практиці психологічного консультування. *Психол. перспективи*. 2012. № 19. С. 228-236.
59. Стрілецька К. А. Казкотерапія як метод формування моральних якостей молодших школярів. *Інноватика у вихованні*. 2016. Вип. 3. С. 295-302.
60. Сушельницька З.В. Логоказка як засіб розвитку артикуляційної моторики у дітей: методичний посібник. Кам'янець-Подільський: науково-методичний центр Управління освіти і науки, 2014. 67 с.
61. Темніков І.В. Казкотерапія у вихованні дітей дошкільного віку. *Проблеми розвитку обдарованості у позашкільних навчальних закладах*. 2018. С. 35 – 45.
62. Тлумачний словник української мови / Укладачі Ковальова Т. В., Коврига Л. П. Харків : Синтекс, 2005. 672 с.
63. Фастовець А.І. Народна та авторська казка як засіб розвитку мовлення дошкільників із ЗНМ. *Формування життєвої компетенції осіб з особливими освітніми потребами в системі освіти*. 2023. С.578 – 580.
64. Федій О.А. Казкотерапія в професійній діяльності педагога: теорія і практика. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/10649/1/30>
65. Фрадинська А.П. Казкотерапія, як засіб психокорекції емоційної сфери молодших школярів. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2015. № 10. С. 66–68.

66. Харченко Т.Г. Значення казкотерапії в роботі з дітьми із порушеннями мовлення. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*. 2019. №15. С.185 – 188.

67. Шапочка К. А., Буркле Н. Особливості підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради*, 2020. № 2(3). С. 118–128.

68. Шевченко Ю.М. Використання інтерактивної гри в умовах навчання дітей з особливими потребами в початковій школі. Освіта дітей з особливими потребами: від інституалізації до інклюзії. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. С.360-363.

69. Шеремет М. К. Логопедія: [підручник]. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 375 с.

70. Штіль С. Казкотерапія на заняттях із дітьми з особливими потребами : дошкільний вік. *Дефектолог*. 2009. № № 4. С. 24-39.

71. Czarnańska M. Terapeutyczny wymiar bajek w pracy logopedy. *SEJ*. 2022. № 16. P. 119 – 135.

72. Dubiaha Svitlana, Shevchenko Yuliia. The impact of inclusive practices on academic performance in primary school. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. 12 (2). с. 124-127.

73. Dubyaga S, Shevchenko Yu, Fefilova T. Rozvytok tvorchykh zdibnostei maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly u protsesi navchannia u VNZ. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. 2014. 35(1). 309-317.

74. Shevchenko Yu, Zhuravlova Larysa, Taranenko Halyna, Dubiaha Svitlana. Students' readiness for the formation of primary schoolchildren's argumentative skill while identifying the real motive of the action. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 10 (1). 2020. p. 100-106.